

Datum: 2023-11-08

Försvarsdepartementet

Ärendenummer: 2023-00765

fo.remissvar@regeringskansliet.sefo.ssk@regeringskansliet.se

Fö2023/01488

Göteborgs Stads yttrande över promemorian från Försvarsdepartementet – Aktivering av civilplikt inom den kommunala räddningstjänsten och elförsörjningsområdet

Göteborgs Stad har givits möjlighet att yttra sig över rubricerad remiss.

Stadsledningskontoret har skrivit detta yttrande efter hörande av berörda aktörer:

Räddningstjänsten Storgöteborg samt Göteborg Energi AB.

Synpunkter

Göteborgs Stad har i huvudsak inga synpunkter avseende promemorian och dess intentioner. Staden framför ett antal specifika kommentarer och frågeställningar utifrån räddningstjänst- respektive elförsörjningsområdets perspektiv.

Kommunal räddningstjänst

Göteborgs Stad bedömer att aktivering av civilplikten kommer att ge effekt på relativt kort sikt, uppskattningsvis 2–5 år. I takt med att de civilpliktiga tillkommer ökar dock också räddningstjänstens kostnader, inte enbart i administrativt hänseende utan även med avseende på:

- personaladministration och utbyte med bemanningsansvariga myndigheter
- komplettande utbildning på lokal nivå kopplat till räddningstjänstens uppdrag och nationella avtal, vilket omfattar kostnader för instruktörer, materiel, lokaler och transporter
- samövning i kontinuerlig form, avhängigt vilken uppgift de civilpliktiga ges
- organisation och ledning, där de civilpliktigas organisering och arbetsledning är beroende av vilken förmåga som ska uppnås
- det kommer att krävas en stor mängd gemensam materiel, även om de civilpliktiga är grundutrustade med personlig skyddsutrustning

Förslaget enligt promemorian innebär att Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) ska vara bemanningsansvarig för individer som ska skrivas in för civilplikt och krigsplaceras inom kommunal räddningstjänst. Promemorian beskriver behovet av att MSB har ett nära samarbete med kommunerna i sin roll som bemanningsansvarig myndighet, vilket i sig innebär ett visst ingrepp i den kommunala självstyrelsen.

Göteborgs Stad anser att det behövs ett förtydligande av ansvarsförhållandena mellan parterna.

Göteborgs Stad anser att promemorian inte tar tillräcklig hänsyn till de kostnader som kommer att uppstå i administrativt, organisatoriskt, materiellt och pedagogiskt hänseende, för kommunal räddningstjänst. Promemorians konsekvensanalys är bristfällig, då den gör gällande det endast är marginella kostnader som beräknas uppstå för kommunerna i och med aktivering av civilplikten.

Elförsörjningsområdet

Göteborgs Stad anser att promemorian ger en bra förutsättning för Affärsverket Svenska kraftnäts (SvK) behov av att kunna aktivera civilplikt för drift och underhåll inom elproduktion och elnätsverksamhet vid höjd beredskap.

Staden vill dock framföra några frågeställningar kopplade till risk för behovskonflikt mellan SvK och bolag inom elproduktion och nätverksamhet avseende tillgänglighet av personal enligt följande:

SvK har, enligt promemorian, identifierat ett behov av att aktivera civilplikt för drift och underhåll inom elproduktion och nätverksamhet för att möta totalförsvarets behov av att upprätthålla elförsörjningen vid höjd beredskap. Det framgår också att de övriga förutsättningarna för att kunna skriva in och krigsplacera redan utbildade personer inom elförsörjningsområdet behöver analyseras närmare av SvK. Göteborgs Stad vill lyfta frågan om detta även inbegriper personal hos näringslivsaktörer som är tjänsteleverantörer inom elproduktion och elnätsverksamhet.

Av promemorian framgår det att i händelse av höjd beredskap och ytterst krig finns risk för att efterfrågan på utförare för drift och underhåll inom elförsörjningsområdet kommer att öka mer än vad de externa utförarnas befintliga personalstyrka kan tillgodose. Göteborgs stad vill framföra frågan om SvK genom civilplikten kommer att kunna krigsplacera personal som även stödjer andra aktörer på elförsörjningsområdet.

Enligt promemorian så har SvK med stöd av elberedskapslagen (1997:288) och förordningen (1997:294) om elberedskap upprätthållit en slags frivillig civilplikt, benämnd insatsstyrkan, för nätreparationer. Styrkans personal föreslås enligt promemorian krigsplaceras under SvK och om så är möjligt med hänsyn till eventuell annan krigsplacering. Göteborg Stad vill lyfta frågan om detta innebär att denna personal, som är anställda och verksamma hos olika nätägare, ska övergå till SvK vid höjd beredskap.

Sammantaget pekar frågeställningarna på vikten av att SvK och branschen behöver kunna hitta och fördela resurser vilket bedöms kräva ytterligare utredning.

Övriga synpunkter

Promemorian pekar ut den kommunala räddningstjänsten och elförsörjningsområdet som två samhällsviktiga områden som bedöms vara lämpliga för ett så kallat skyndsamt förfarande. Göteborg Stad anser att det bör övervägas om sektorn för elektroniska kommunikationer också ska innefattas i utredningens förslag. Det finns ett ömsesidigt beroende mellan elektroniska kommunikationer och elförsörjning och båda är viktiga för

samhället. Räddningstjänsten och elförsörjningsområdet med flera kommer inte att kunna upprätthålla sina verksamheter utan fungerande digitala kommunikationer.

Promemorians förslag möjliggör en partiell aktivering av civilplikten, vilken är en temporär begränsning fram till och med 2028 som görs i avvaktan på den pågående utredningen om personalförsörjningen inom det civila försvaret. Staden önskar en tidig kontakt angående perioden efter 2028 samt en beskrivning av vad som händer efter 2028 för de här yrkesgrupperna.

Göteborgs stad vill slutligen lyfta fram att den stora samhällsutmaningen kompetensförsörjning och personalbrist i hög grad berör dessa grupper inom räddningstjänst och elförsörjning vilket behöver beaktas.

Med vänliga hälsningar
Jessica Granath
Avdelningschef
E-post: jessica.granath@stadshuset.goteborg.se
Telefon: 031-368 02 37

Handläggare har varit:
Christina Gustafsson
E-post: christina.gustafsson@stadshuset.goteborg.se
Telefon: 031-368 03 08